

PERSONER MISSTÄNKTA
FÖR BROTT
SLUTLIG STATISTIK FÖR ÅR 2009

brå
brottsförebyggande rådet

Personer misstänkta för brott

Sammanfattning

- År 2009 registrerades 125 000 personer som minst skäligen misstänkta för brott, vilket är en fortsatt ökning av antalet misstänkta personer. Jämfört med föregående år var ökningen 5 procent (+ 5 600 misstänkta).
- Ökningen har framför allt skett bland personer misstänkta för butiksstöld/snatteri (+ 3 600 personer), narkotiastrafflagen (+ 1 940 personer) och bedrägeribrott (+ 730 personer).
- Antalet misstänkta personer har ökat i samtliga åldersgrupper. Ökningen var dock störst i åldersgruppen 18–20 år som ökade med 10 procent mellan 2008 och år 2009.
- Misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år fortsätter att vara överrepresenterade i förhållande till sin andel av den straffmyndiga befolkningen. År 2009 utgjorde de 26 procent av samtliga misstänkta, jämfört med 10 procent av befolkningen.
- År 2009 registrerades 25 800 misstänkta kvinnor och 98 600 män. Som tidigare år utgör männen cirka 80 procent av samtliga misstänkta personer. Männen antal ökade med 4 procent jämfört med 2008 och kvinnornas med 6 procent.
- För misstänkta i åldersgruppen 15–20 år var stöldbrott fortsatt det vanligaste brottet år 2009 (38 procent). För åldersgruppen 21 år och äldre var trafikbrott det vanligaste brottet (29 procent).
- Stöldbrott är som tidigare år det vanligaste brottet bland kvinnor (45 procent), medan trafikbrott och brott mot person är de vanligaste bland män (28 respektive 26 procent).

Inledning

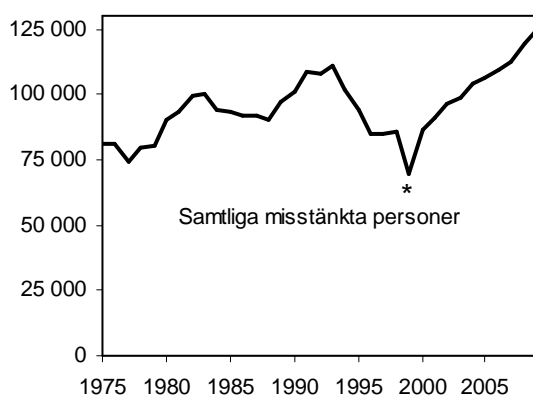
Statistiken över misstänkta personer baseras på det antal personer som av polis, tull eller åklagare bedöms som minst skäligen misstänkta för brott någon gång under redovisningsåret och där misstanken kvarstår efter avslutad utredning. Personer under 15 år är inte straffmyndiga och redovisas därför inte i statistiken. En person kan vara misstänkt för flera brott under ett kalenderår. I statistiken redovisas dock en misstänkt person endast en gång per brottstyp (rad i tabell), så kallad nettoredovisning. Det betyder att en misstänkt person endast redovisas en gång per brottstyp oavsett om personen registrerats som misstänkt samma brottstyp flera gånger under året för.

När du tolkar statistiken *tänk på att ...*

- statistiken redovisar de gärningspersoner som kommit till rättsväsendets kännedom. Endast vid cirka 15–20 procent av de anmälda brotten binds gärningspersoner¹ till brotten.
- upptäcktsrisken varierar beroende på brottstyp, till exempel är brott mot person, trafikbrott och narkotikabrott brottskategorier där det i högre grad än vid andra brott finns en misstänkt person.
- upptäcktsrisken samt polisens och åklagarnas prioriteringar och arbetssätt kan variera mellan olika grupper av gärningspersoner, till exempel ungdomar respektive vuxna, och kan ha förändrats under den analyserade perioden.
- för att kunna dra några slutsatser om brottsutvecklingen utifrån statistiken över misstänkta personer krävs bland annat analyser av upptäcktsrisker samt av hur polisens prioriteringar och arbetssätt har utvecklats.

Utvecklingen av antalet misstänkta personer

Utvecklingen av antalet misstänkta personer påverkas i hög grad av utvecklingen av anmälda brott och personuppklarade brott. År 2009 ökade både antalet anmälda brott (2 procent) och personuppklarade brott (5 procent), vilket har påverkat antalet registrerade skäligen misstänkta personer. År 2009 registrerades drygt 125 500 personer som skäligen misstänkta för brott, vilket var en ökning sedan föregående år med 5 procent. Det är den högsta nivån av antalet misstänkta personer som noterats sedan år 1975. Från mitten av 1970-talet ökade antalet misstänkta personer från 81 200 till en nivå på 111 000 år 1993. De efterföljande åren, 1994–1996, sjönk antalet misstänkta personer, men ökade därefter igen. Under åren 2000–2009 har antalet misstänkta som registrerats ökat med 44 procent. Om man i stället jämför ökningen av antalet misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden³ mellan åren 2000–2009 är ökningen något mindre, 38 procent.

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Misstänkta personer	125 000
	+ 5 600 (+5 %)

Figur 1. Misstänkta personer, åren 1975–2009.

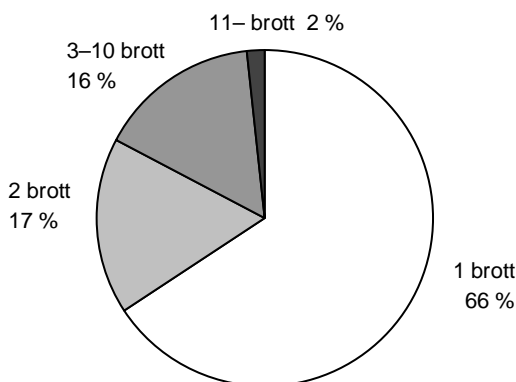
*Antalet misstänkta personer år 1999 påverkas av bortfall i materialet som låg till grund för statistiken, se avsnittet *Jämförelser över tid*.

¹ Personuppklaringsprocenten, se sammanfattningen Uppklarade brott.

² Exklusive personer under 15 år.

Antal brott per misstänkt person

De flesta misstänkta personer, två tredjedelar, misstänktes år 2009 för att ha begått 1 brott under året. Nästan en tredjedel misstänktes för att ha begått mellan 2 och 10 brott och knappt 2 procent misstänktes för att ha begått fler än 10 brott. Fördelningen av antalet brott som de misstänkta står för är oförändrad sedan föregående år. Sedan år 2000 har däremot andelen som misstänks för 3 eller fler brott minskat med 6 procentenheter från 23 procent år 2000 till 18 procent 2009 (se figur 2).

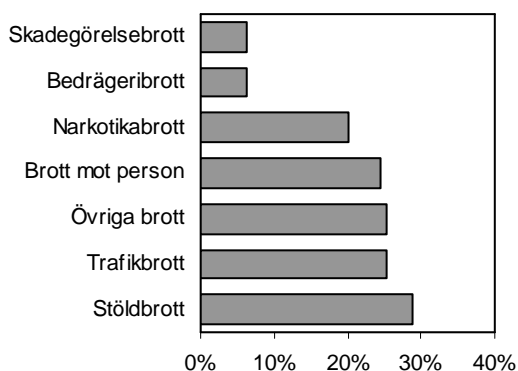

Figur 2. Misstänkta personer (124 396) efter antal brott de misstänkts för, år 2009.

Struktur

Fördelningen av vilka typer av brott personer *misstänks för* ser annorlunda ut jämfört med vilka typer av brott som *anmäls*. Det beror bland annat på att möjligheten att upptäcka och gripa en gärningsperson varierar mellan olika brottstyper. Statistiken ger alltså en beskrivning av de upptäckta och registrerade gärningspersonernas brottslighet.

År 2009 misstänktes 29 procent av samtliga misstänkta personer för stöldbrott, vilket kan jämföras med att stöldbrotten svarar för knappt 40 procent av de anmälda brotten. Skillnaden beror bland annat på att stöldbrott är en brottskategori där man relativt sällan hittar en misstänkt person (med undantag för till exempel butiksnatterier). Trots detta är stöldbrott tillsammans med trafikbrott den vanligaste brottstypen bland de misstänkta personerna.

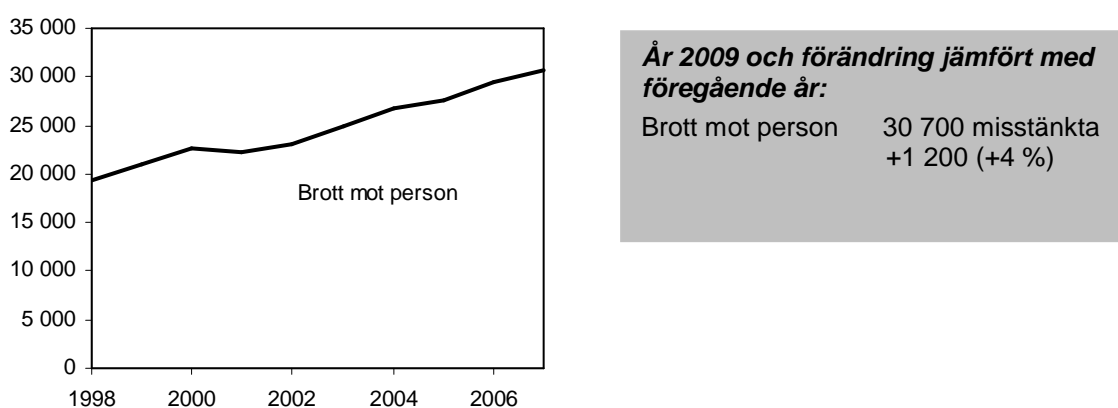

Figur 3. Brottskategorier i procent av samtliga misstänkta personer år 2009 (124 852 misstänkta personer).

En stor andel misstänks även för trafikbrott, brott mot person³ och narkotikabrott. Av alla misstänkta personer år 2009 misstänktes cirka 25 procent för trafikbrott och för brott mot person och 20 procent för narkotikabrott. Jämfört med år 2000 har andelen misstänkta för narkotikabrott och brott mot person ökat med 9 procentenheter, medan andelen misstänkta för stöld, trafik, skadegörelse och bedrägeribrott tillsammans har minskat med 9 procentenheter.

Utvecklingen av antalet misstänkta för brott mot person

År 2009 registrerades cirka 30 700 personer misstänkta för brott mot person (3–7 kap. brottsbalken) där bland annat mord, dråp, misshandel och våldtäkt ingår. Antalet misstänkta för brott mot person ökade med drygt 1 200 personer jämfört med 2008. Sedan år 2000 har antalet personer misstänkta för dessa brott ökat med cirka 11 300 personer (se figur 4). Utvecklingen följer utvecklingen för anmälda brott mot person.

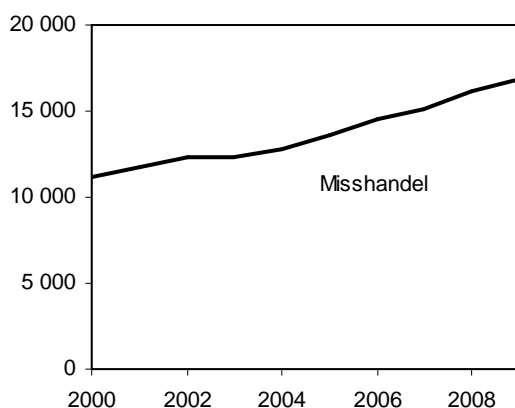

Figur 4. Personer misstänkta för brott mot person, åren 2000–2009.

³ Brotts mot person (kap. 3-7 BrB) inkluderar bland annat mord, misshandel, olaga hot, ofredande, sexualbrott och grov kvinnofridskränkning. Denna brottskategori används i sammanfattningen över Misstänkta personer i stället för Brå:s definition på våldsbrott som används i sammanfattningen över Anmälda brott. Detta på grund av nettoredovisningen av misstänkta personer vilket gör det omöjligt att gruppera efter våldsbrottsdefinitionen, dvs. mord, dråp, misshandel, våldtäkt, fridskränkning, kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman.

Misshandel

Bland våldsbrotten utgör personer misstänkta för *misshandel* den största brottskategorin. År 2009 registrerades drygt 16 800 personer som misstänkta för *misshandelsbrott*. Jämfört med 2008 ökade antalet misstänkta med 700 personer eller 4 procent. Sedan år 2000 har antalet misstänkta ökat med 51 procent eller cirka 5 700 personer (se figur 5).

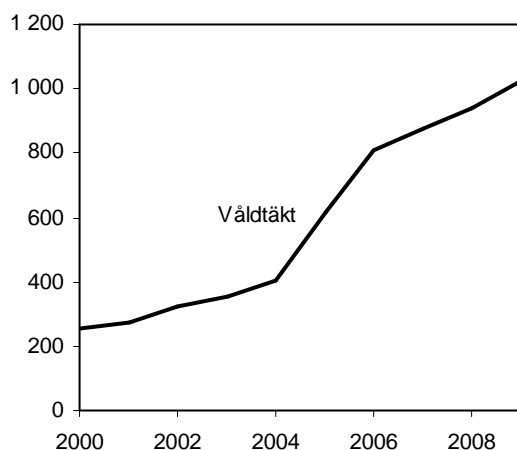
År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Misshandel	16 800 misstänkta +700 (+4 %)
------------	----------------------------------

Figur 5. Personer misstänkta för misshandel, åren 2000–2009.

Våldtäkt

Antalet misstänkta för *våldtäkt* var cirka 1 130 personer 2009. Det är en ökning med cirka 90 personer eller 9 procent jämfört med 2008. Antalet personer misstänkta för våldtäkt har ökat relativt stadigt sedan år 2000, från drygt 250 personer till en högsta nivå år 2009 med cirka 1 130 misstänkta personer (se figur 6).

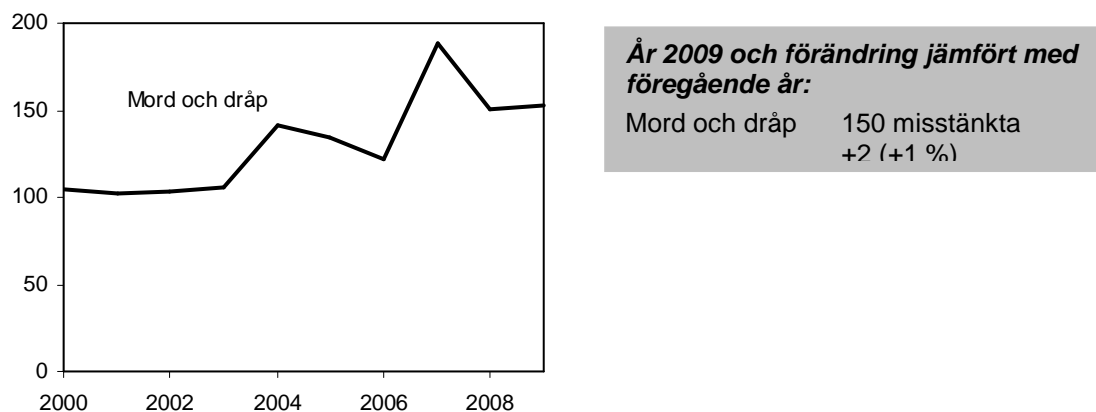
År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Våldtäkt	1 030 misstänkta +90 (+9 %)
----------	--------------------------------

Figur 6. Personer misstänkta för våldtäkt, åren 2000–2009.

Mord och dråp

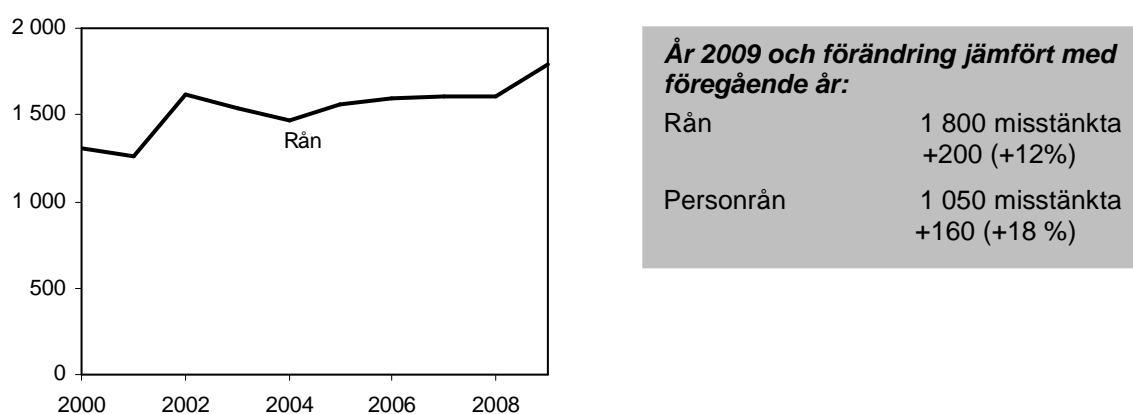
År 2009 registrerades drygt 150 personer som misstänkta för *fullbordat mord eller dråp*. Det är en ökning med 2 personer jämfört med 2008. Antalet misstänkta personer har varierat mellan cirka 100 och 190 personer sedan år 2000 (se figur 7). Dödligt våld är en antalsmässigt liten brottstyp som kan uppvisa stora variationer från år till år.

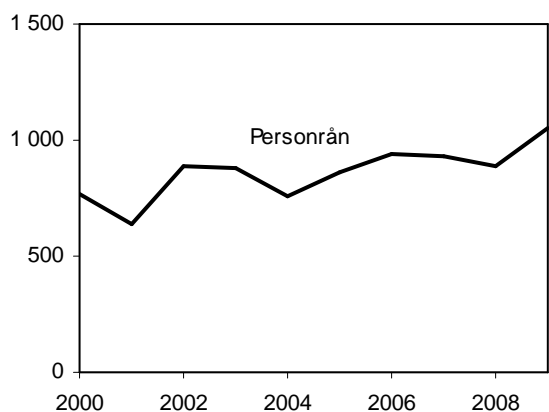
Figur 7. Personer misstänkta för mord eller dråp, åren 2000–2009.

Rån

År 2009 registrerades knappt 1 800 personer misstänkta för *rån* och cirka 1 050 personer registrerades som misstänkta för *rån mot privatperson (personrån exklusive rån mot funktionshindrad)*. Från år 2008 har antalet misstänkta för rån ökat med knappt 200 personer eller 12 procent. Antalet misstänkta personer för personrån ökade med cirka 160 personer eller 18 procent jämfört med 2008 (se figur 8). Under de senaste tio åren har antalet personer misstänkta för rån totalt ökat med cirka 500 personer eller 37 procent, medan antalet misstänkta för personrån ökat med cirka 280 personer eller 37 procent (se figur 8).

Figur 8. Personer misstänkta för rån, åren 2000–2009.

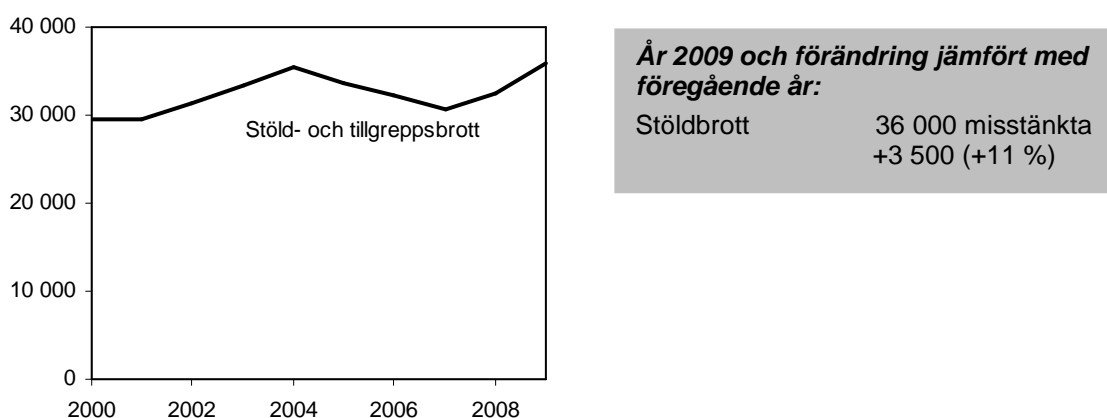

Figur 9. Personer misstänkta för personrån, åren 2000–2009.

Utvecklingen av antalet personer misstänkta för stöld och andra tillgreppsbrott

Knappt 30 procent av samtliga misstänkta personer är misstänkta för *stöldbrott* trots att stöldbrott står för cirka 40 procent av samtliga anmälda brott. Under 2009 misstänktes drygt 36 000 personer för stöldbrott och tillgreppsbrott, vilket är en ökning med cirka 3 500 personer eller 11 procent jämfört med 2008. Det är främst antalet misstänkta personer för snatteri i butik/varuhus som har ökat.

Sedan år 2000 har antalet misstänkta för stöld och tillgreppsbrott ökat med knappt 6 300 personer (se figur 10). Nedgången år 2007 kan härledas till omläggningar i åklagarnas ärendehanteringssystem (se avsnittet Jämförelser över tid).

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Stöldbrott	36 000 misstänkta +3 500 (+11 %)
------------	-------------------------------------

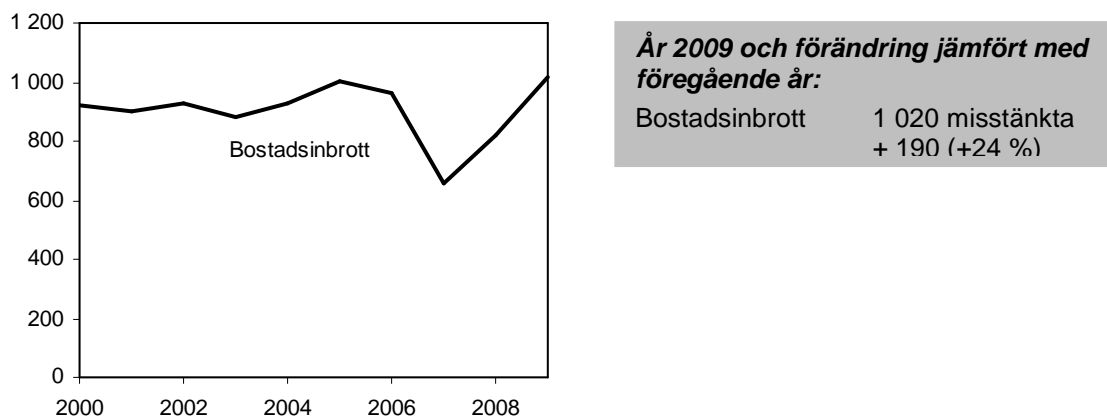
Figur 10. Personer misstänkta för stöld- och tillgreppsbrott, åren 2000–2009.

Bostadsinbrott

Antalet misstänkta för bostadsinbrott uppgick 2009 till cirka 1 020 personer. Det är en ökning med cirka 200 personer eller 24 procent jämfört med 2008. Ökningen ska ses mot bakgrund av nivån år 2007 som var den lägsta uppmätta nivån sedan år 2000. Minskningen beror till stor del på systemomläggningen hos åklagarna under 2007 (se avsnittet Jämförelser över tid). Under den senaste tioårsperioden har antalet misstänkta för bostadsinbrott ökat med 11 procent (se figur 11). Även antalet anmälda bostadsinbrott ökade år 2009. Dessa brott utförs enligt Polisens årsredovisning 2009 av livsstilskriminella samt av hitresta ligor mot vilka riktade åtgärder har genomförts⁴.

⁴ Källa: RPS (2009). Polisens årsredovisning 2009.

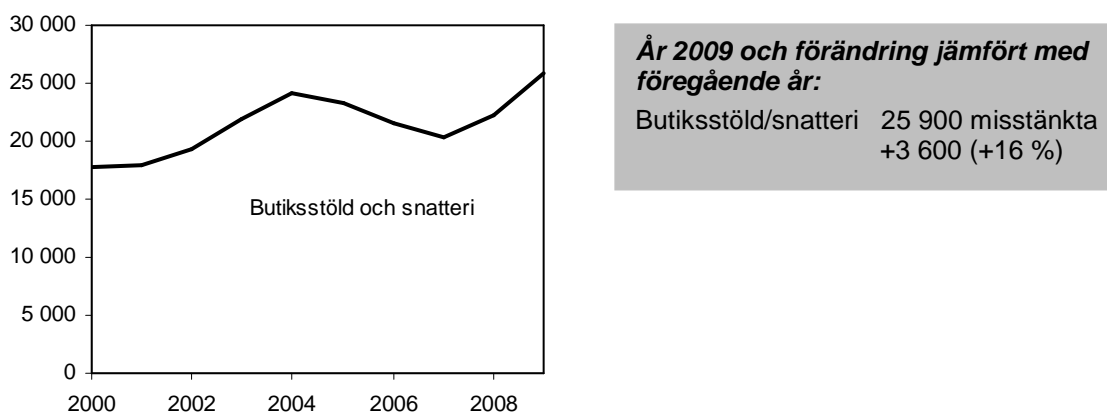

Figur 11. Personer misstänkta för bostadsinbrott, åren 2000–2009.

Butiksstöld och snatteri

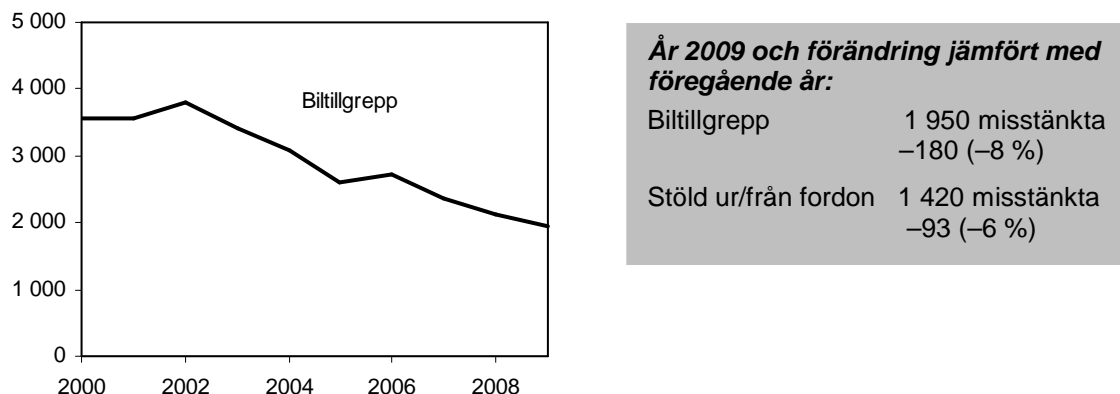
År 2009 misstänktes drygt 25 900 personer för butiksstöld/snatteri, vilket är drygt 3 600 (16 procent) fler personer än 2008. Sedan år 2000 har antalet misstänkta för butiksstöld/snatteri ökat med cirka 8 100 personer (se figur 12). Även anmälda och personupplärdade snatteri brott ökade jämfört med föregående år med 8 respektive 12 procent. Även för denna brottstyp beror nedgången 2007 till stor del på omläggningen av åklagarnas ärendehanteringssystem samma år (se avsnittet Jämförelser över tid).

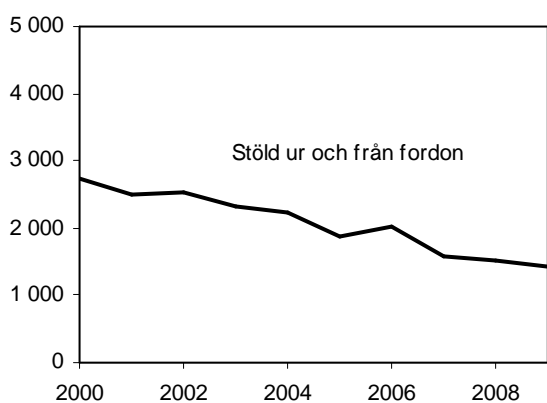
Figur 12. Personer misstänkta för butiksstöld och snatteri, åren 2000–2009.

Bilbrott

Antalet personer misstänkta för *biltillgrepp* år 2009 var cirka 1 950 personer, vilket är 180 personer färre än år 2008 eller en minskning med 8 procent. Antalet misstänkta för denna brottstyp har minskat med 45 procent sedan år 2000 (se figur 13). Antalet misstänkta för *stöld ur och från fordon* minskade också med cirka 90 personer eller 6 procent till drygt 1 400 misstänkta personer jämfört med 2008 (se figur 14). Den nedåtgående trenden av antalet misstänkta personer under decenniet för bilbrott kan relateras till det minskande antalet anmälda *biltillgrepp* och *stöld ur och från fordon* som minskade med 62 respektive 54 procent under perioden 2000–2009.

Figur 13. Personer misstänkta för biltillgrepp, åren 2000–2009.

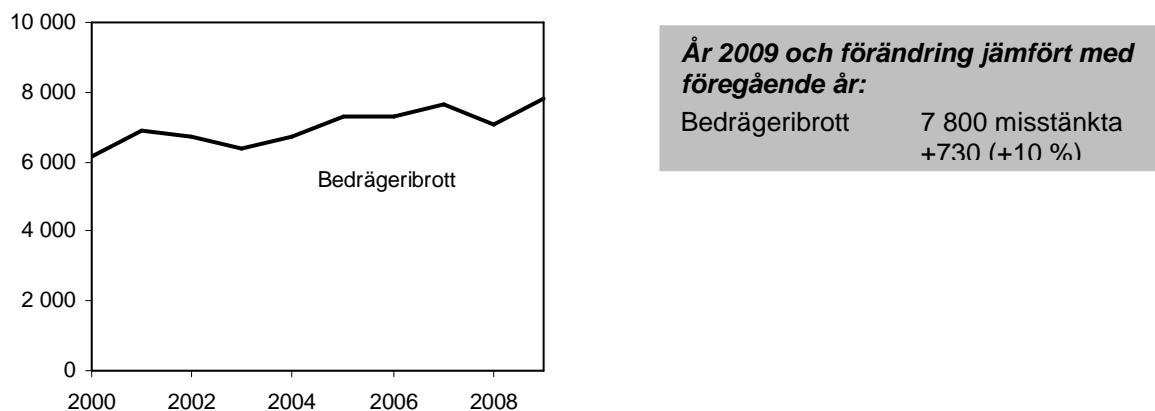

Figur 14. Personer misstänkta för stöld ur och från fordon, åren 2000–2009.

Utvecklingen av antalet misstänkta för övriga brott

Bedrägeribrott

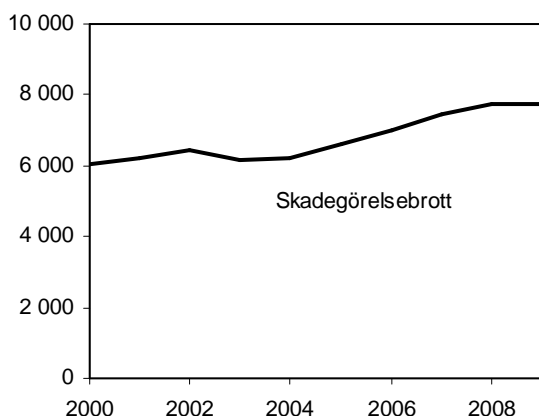
År 2009 registrerades drygt 7 800 personer för *bedrägeribrott* av olika slag, vilket är en ökning med drygt 730 personer eller 10 procent jämfört med 2008. Det är främst antalet misstänkta för *bedrägerier med hjälp av Internet* som, efter en minskning åren 2007 och 2008, ökat med cirka 280 brott (76 procent). Sedan år 2000 har antalet misstänkta för bedrägeribrott varierat mellan cirka 6 150 och drygt 7 800 personer i en svagt uppåtgående trend (se figur 15).

Figur 15. Personer misstänkta för bedrägeri, åren 2000–2009.

Skadegörelsebrott

År 2009 registrerades knappt 7 800 personer misstänkta för *skadegörelsebrott* totalt sett (12 kap. brottsbalken), vilket är ett oförändrat antal jämfört med föregående år. Antalet personer misstänkta för *skadegörelsebrott* har dock ökat med drygt 1 700 personer från år 2000 eller med 29 procent (se figur 16). Antalet anmälda brott har också ökat de senaste tio åren. Den största ökningen har skett under de senaste tre åren och då främst avseende klotter mot kollektivtrafik som ökade med cirka 7 240 anmälda brott eller 29 procent 2009.

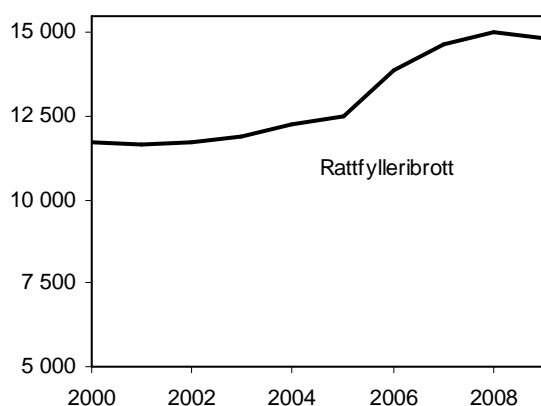
År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Skadegörelsebrott 7 800 misstänkta
+29 (+/-0%)

Figur 16. Personer misstänkta för skadegörelse, åren 2000–2009.

Rattfylleribrott

Utvecklingen för antalet personer misstänkta för *rattfylleribrott* speglar till stor del polisens insatser på området. Antalet misstänkta för rattfylleri var 2009 cirka 14 800 personer, vilket är en minskning med drygt 230 personer eller 2 procent jämfört med föregående år. År 2009 utfördes något färre utandningsprov jämfört med 2008, vilket medför en liten minskning av antalet misstänkta personer⁵ mellan åren 2008 och 2009. Sedan år 2000 har antalet misstänkta för denna brottstyp ökat med drygt 3 100 personer eller cirka 27 procent. Årets nedgång bryter de senaste tio årens succesiva ökning (se figur 17).

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Rattfylleribrott 14 800 misstänkta
-230 (-2%)

Figur 17. Personer misstänkta för rattfylleri, åren 2000–2009.

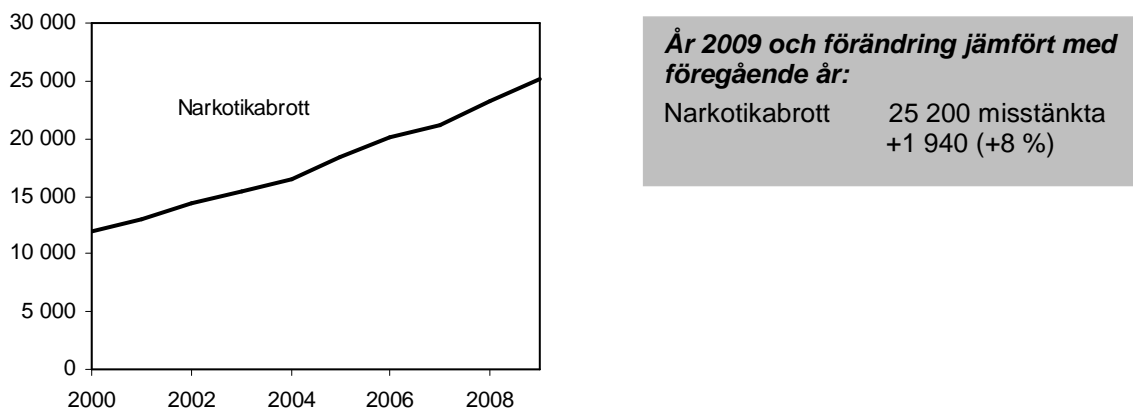
⁵ Antalet utandningsprov (LAU-prov) minskade med 2 procent till knappt 2,6 miljoner prov år 2009.

Källa: RPS (2009). *Polisens årsredovisning 2009*.

http://www.polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/Arsredovisningar/01%20Polisen%20nationellt/RPS009_AR09_Digital1.pdf

Narkotikabrott

Utvecklingen av antalet misstänkta för *narkotikabrott* påverkas i likhet med *trafikbrotten* i hög grad av polisens, tullens och andra rättsvårdande myndigheters insatser. År 2009 registrerades drygt 25 200 personer misstänkta för narkotikabrott. Jämfört med 2008 ökade antalet misstänkta personer med cirka 1 940 personer eller 8 procent. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag på både antalet anmälda och uppklarade brott samt för antalet misstänkta personer. Antalet personer misstänkta för narkotikabrott har mer än fördubblats sedan år 2000 (se figur 18).

Figur 18. Personer misstänkta för narkotikabrott, åren 2000–2009.

Ålder och kön

Misstänkta personer efter ålder

Åren 2008 och 2009 ökade antalet misstänkta i samtliga åldersgrupper. Misstänkta personer i åldersgrupperna över 30 år ökade med 4 procent medan misstänkta personer i åldersgrupperna 15–29 år ökade med 6 procent jämfört med föregående år. Ökningen var störst bland personer i åldrarna 18–20 år, där antalet ökade med 10 procent. Antalet misstänkta personer har ökat i alla åldersgrupper sedan år 1998, men ökningen har varit störst bland misstänkta personer i åldern 50 år och äldre (78 procent).

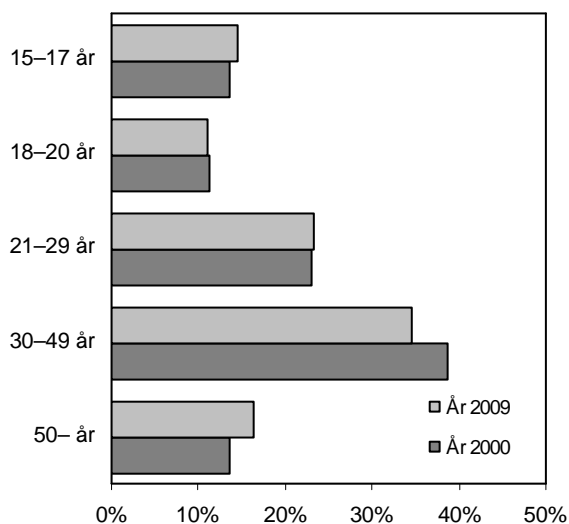
Åldersgrupp	Misstänkta personer 2009	Ökning från föregående år	
		Antal	Procent
Samtliga	125 000	5 600 ↑	5 ↑
15–17	18 000	330 ↑	2 ↑
18–20	13 800	1 260 ↑	10 ↑
21–29	28 800	1 850 ↑	7 ↑
30–49	42 900	1 960 ↑	2 ↑
50–	20 400	1 290 ↑	7 ↑

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2008.

Tabell 1. Personer misstänkta för brott år 2009 per åldersgrupp samt förändring jämfört med år 2008.

Den lägsta åldern för att registreras som skäligen misstänkt är straffmyndighetsåldern 15 år. År 2009 registrerades cirka 31 800 barn och ungdomar i åldern 15–20 år som misstänkta personer.

Fördelningen av de misstänkta personerna efter ålder har varit nästan oförändrad sedan år 2000. Andelen misstänkta i åldern 15–17 år och andelen misstänkta i åldern 18–20 år är nästan helt oförändrad på 15 respektive 11 procent. En mindre förändring har skett i åldersgrupperna över 30 år. Andelen misstänkta i åldern 30–49 år av samtliga misstänkta har minskat med 4 procentenheter, medan andelen misstänkta i åldersgruppen 50 år och äldre har ökat med 2 procentenheter under samma period.

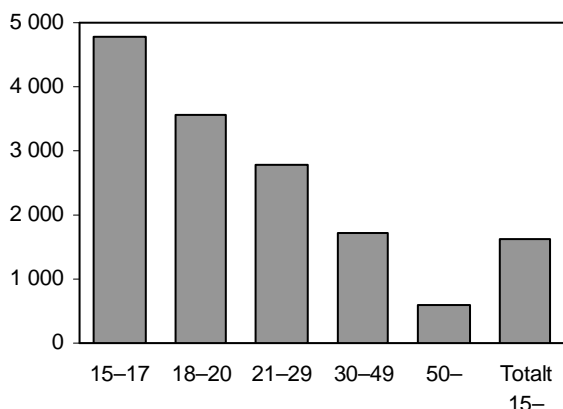

Figur 19. Andel misstänkta personer år 2000 (av 86 867 misstänkta personer = 100 %) respektive år 2009 (av 124 852 misstänkta personer = 100 %).

Misstänkta personer relaterat till befolkningen

Ungdomar i åldern 15–20 år utgjorde cirka 26 procent av samtliga misstänkta personer, samtidigt som de utgjorde knappt 10 procent av befolkningen⁶ år 2009. Åldersgruppen 50 år och äldre utgjorde 16 procent av de misstänkta personerna, men 45 procent av befolkningen. Ungdomar är alltså överrepresenterade i statistiken över misstänkta personer i förhållande till befolkningen, medan personer 50 år och äldre är underrepresenterade. Generellt sett gäller att antalet misstänkta per 100 000 av medelfolkmängden minskar ju högre upp i åldersgrupperna man kommer. År 2009 var antalet misstänkta per 100 000 av medelfolkmängden i åldersgruppen 15–17 år knappt 4 800 personer, i åldern 18–20 år cirka 3 600, 21–29 år drygt 2 800, 30–49 år drygt 1 700 och i åldersgruppen 50 år och äldre var samma siffra knappt 600 personer.

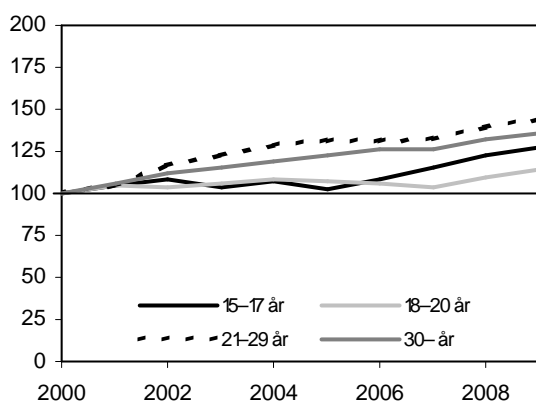
⁶ Exklusive personer under 15 år.

Figur 20. Antal misstänkta personer efter ålder per 100 000 i åldersgrupperna, år 2009.

Utvecklingen av antalet misstänkta personer relaterat till befolkningen

Antalet misstänkta personer i olika åldersgrupper påverkas av utvecklingen i befolkningen. Ser man till utvecklingen av antalet misstänkta personer i respektive åldersgrupp i förhållande till deras antal i befolkningen blir bilden av utvecklingen därför något annorlunda. Antalet misstänkta per 100 000 invånare i de yngre åldersgrupperna (15–20 år) har då legat relativt konstant fram till år 2007, för att sedan ökat något under de senaste tre åren. Nivåerna är dock fortfarande lägre än för de äldre åldersgrupperna. Jämfört med föregående år har dock en ökning skett i samtliga åldersgrupper. Åldersgruppen 21–29 år ökar mest i antal misstänkta per 100 000 invånare och ökade med knappt 44 procent under perioden.

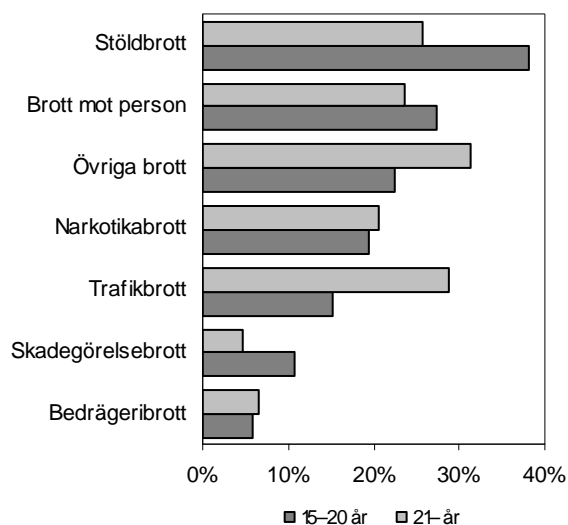

Figur 21. Index över antalet misstänkta för brott efter ålder per 100 000 av medelfolkmängden i respektive åldersgrupp, åren 2000–2009 (2000 = 100).

Åldersfördelning per brottstyp

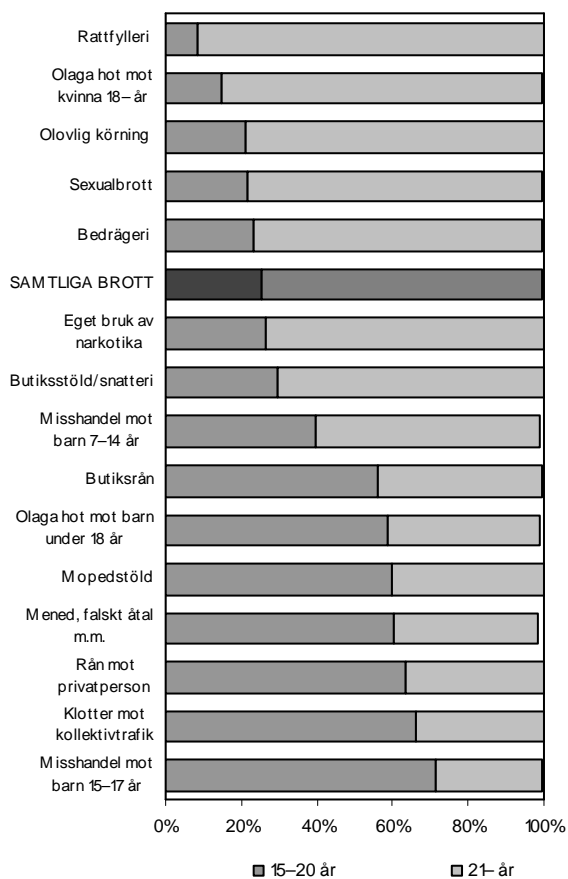
De till antalet vanligaste brotten bland ungdomar i åldern 15–20 år var, i fallande ordning, stöldbrott (38 procent), brott mot person (27 procent) och narkotikabrott (20 procent). De vanligaste brotten för vuxna personer i åldern 21 år och äldre var, i fallande ordning, trafikbrott (29 procent), stöldbrott (26 procent) och brott mot person (24 procent). För åldersgruppen 15–20 år är stöldbrott, brott mot person och skadegörelse andelsmässigt vanligare än bland personer som är 21 år eller äldre. För den

äldre gruppen är trafikbrott vanligare än för misstänkta personer under 21 år. Andelen bedrägeribrott är lika stor i båda åldersgrupperna (6 procent). Detta mönster har varit likartat under de senaste tio åren.

Figur 22. Andel misstänkta personer efter ålder och brottstyp, år 2009.

Brottskategorier där ungdomar (15–20 år) utgör en stor *andel* bland alla misstänkta år 2009 är misshandel mot barn 15–17 år, klotter mot kollektivtrafik, rån mot privatperson, mened, falskt åtal och mopedstölder. Den största delen av mened och falskt åtal utgörs av missbruk av urkund avseende exempelvis pass och övriga resedokument. Åldersgruppen stod för 65 procent av samtliga misstänkta personer för ovannämnda brott 2009. Antalet misstänkta totalt sett är dock inte särskilt stort för flera av dessa brott. De senaste tio åren har andelen misstänkta personer fördelat efter ålder per brottstyp varit relativt stabil.

Figur 23. Andel misstänkta personer efter ålder per brottstyp, år 2009.

Misstänkta män och kvinnor

De flesta som misstänks för brott är män. År 2009 registrerades cirka 98 600 misstänkta män och 25 800 misstänkta kvinnor hos polis och åklagare. Andelsmässigt utgjorde kvinnorna 21 procent av samtliga misstänkta personer. Andelen kvinnor var störst i åldersgruppen 15-17 år, 29 procent. I övriga redovisade åldersgrupper var andelen kvinnor mellan 17 och 21 procent. Jämfört med föregående år ökade antalet misstänkta män med 4 procent och antalet misstänkta kvinnor med 6 procent.

Kön	Misstänkta personer 2009	Ökning från föregående år	
		Antal	Procent
Män	98 600	4 230 ↑	4 ↑
Kvinnor	25 800	1 470 ↑	6 ↑

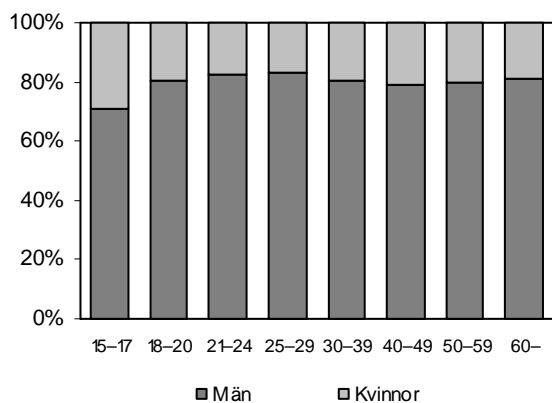
Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2007.

Tabell 2. Personer misstänkta för brott år 2009 uppdelat på kön samt förändring jämfört med år 2008.

För männen liksom för kvinnorna skedde det en ökning i flera av åldersgrupperna jämfört med föregående år. Samtliga åldersgrupper ökade jämfört med föregående år, förutom antalet män i åldern 15-17 år som är oförändrad. För kvinnorna var det främst i

åldersgrupperna 50–59 år respektive 60 år och äldre som de största ökningarna skedde (12 respektive 13 procent). Bland kvinnor ökade även antalet misstänkta i åldersgruppen 18–20 år och 21–24 år (10 respektive 9 procent). Misstänkta inom åldersgruppen 18–20 år ökade mest bland männen (10 procent), men en ökning skedde även i åldersgruppen 60 år och äldre jämfört med 2008 (8 procent).

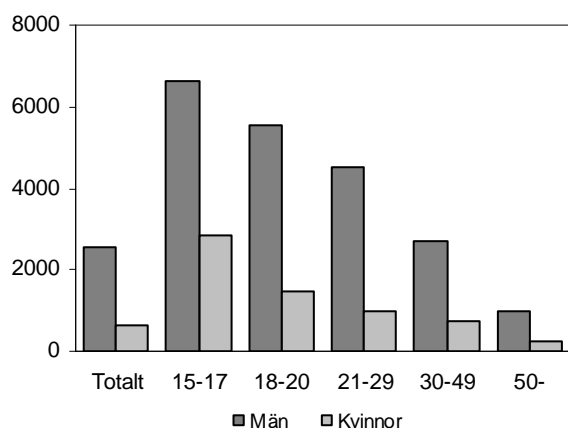

Figur 24. Andel misstänkta kvinnor respektive män efter ålder, år 2009.

Utvecklingen av antalet misstänkta män och kvinnor relaterat till befolkningen

Såväl antalet misstänkta män som kvinnor har ökat de senaste tio åren. Ökningen har varit ungefär lika stor för både misstänkta män och kvinnor, vilket lett till att andelen misstänkta kvinnor under de senaste tio åren varit relativt konstant, omkring 18–21 procent.

Även i förhållande till befolkningsutvecklingen har antalet misstänkta män respektive kvinnor ökat. Antalet misstänkta kvinnor har ökat i högre grad än antalet män sett till utvecklingen i befolkningen sedan år 2000. Antalet misstänkta kvinnor per 100 000 invånare ökade med 56 procent under åren 2000–2009. Under samma period ökade antalet misstänkta män per 100 000 invånare med 32 procent.

Figur 25. Antal misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden, efter ålder och kön, år 2009.

Könsfördelning per brottstyp

Stöldbrott, i synnerhet snatteri, är de vanligaste brotten bland misstänkta kvinnor, medan bland annat trafikbrott och brott mot person är de vanligaste brotten bland

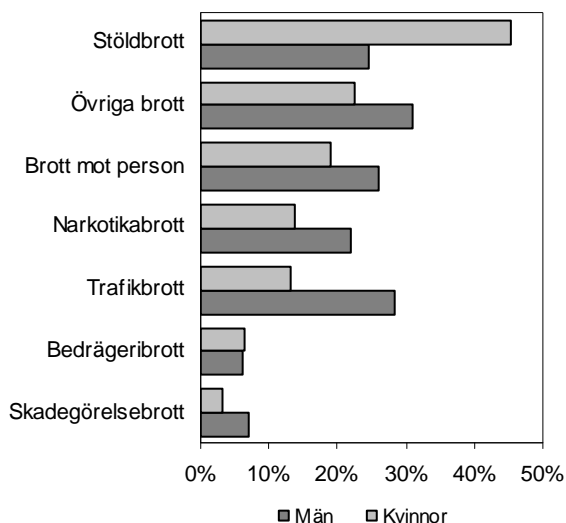
misstänkta män. År 2009 misstänktes knappt 11 700 kvinnor för stöldbrott, vilket är en ökning med 12 procent eller cirka 1 300 personer jämfört med 2008. År 2009 misstänktes drygt 1 640 kvinnor för bedrägeribrott, vilket är en ökning med 6 procent eller 100 personer jämfört med föregående år. Kvinnor misstänkta för skadegörelsebrott ökade med 5 procent och kvinnorna misstänkta för narkotikabrott ökade med 3 procent eller 40 respektive 120 personer. Antalet män misstänkta för trafikbrott 2009 uppgick till knappt 28 000, vilket är en minskning med cirka 700 personer eller 2 procent jämfört med 2008. Antalet män misstänkta för bedrägeribrott ökade med 11 procent eller cirka 620 personer. Även antalet män misstänkta för narkotika- och stöldbrott ökade med 9 respektive 10 procent eller cirka 1 820 respektive 2 200 personer.

År2009 Brottstyp	Misstänkta män			Misstänkta kvinnor		
	Totalt	Antal	Procent	Totalt	Antal	Procent
Stöldbrott	24 200	2 200 ↑	10 ↑	11 700	1 290 ↑	12 ↑
Bedrägeri	6 140	620 ↑	11 ↑	1 640	100 ↑	6 ↑
Narkotika- brott	21 700	1 820 ↑	9 ↑	3 540	120 ↑	3 ↑
Trafikbrott	28 000	700 ↓	2 ↓	3 400	18 ↑	1 ↑
Brott mot person	25 700	850 ↑	3 ↑	4 930	380 ↑	8 ↑

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2008.

Tabell 3. Personer misstänkta för brott år 2009 uppdelat på kön och brottstyp samt förändring jämfört med år 2008.

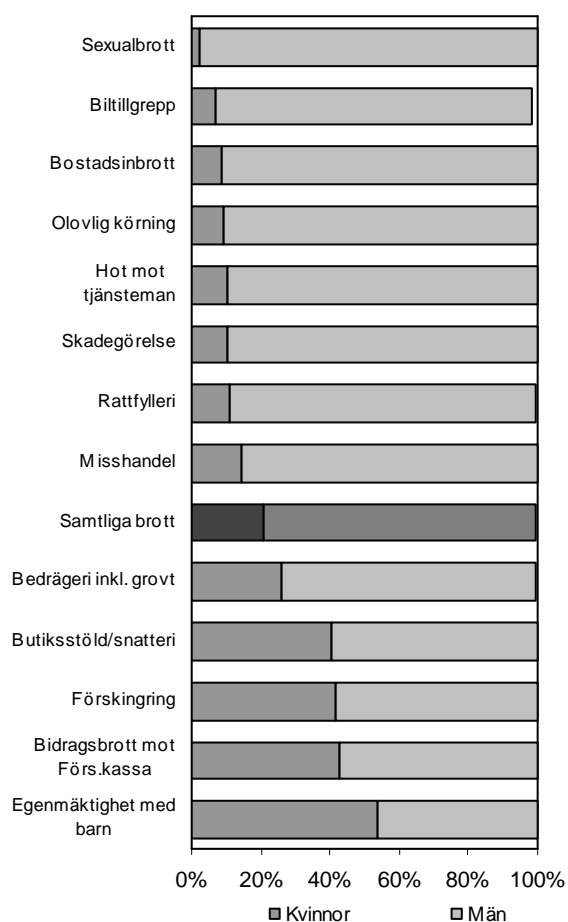
År 2009 misstänktes 45 procent av de misstänkta kvinnorna för stöldbrott. Bland männen utgjorde trafikbrotten och brott mot person 28 procent respektive 26 procent av de brott som männen främst misstänktes för. Stöldbrott är vanligare brott bland misstänkta kvinnor än bland misstänkta män, medan förhållandet är omvänt för övriga brott med undantag för bedrägeri där andelen är densamma (6 procent). Detta mönster har varit likartat under hela det senaste decenniet.

Figur 26. Andel misstänkta kvinnor (av totalt 25 780) och andel misstänkta män (av totalt 98 616) efter brottstyp och kön, år 2009.

När man studerar de brottsområden där andelen misstänkta män respektive misstänkta kvinnor utgör en stor del är fördelningen ungefär densamma under de senaste tio åren. Män är de mest framträdande bland andelen misstänkta personer vid bland annat *sexualbrott* (98 procent), *biltillgrepp* (91 procent), *olovlig körning* (91 procent) och *bostadsinbrott* (91 procent). Andelen män är också stor för *skadegörelsebrott*, *hot mot tjänsteman* och *rattfylleribrott*, där andelarna ligger mellan 89 och 90 procent.

Brott där misstänkta kvinnor utgör en större andel än misstänkta män är *egenmäktighet med barn* (53 procent) och *bidragsbrott mot Försäkringskassa* (43 procent). Andra brott där kvinnor hade höga andelar år 2009 var *förskingring* och *butiksstöld* (*snatteri*).

Figur 27. Andel misstänkta personer efter kön per brottstyp, år 2009.

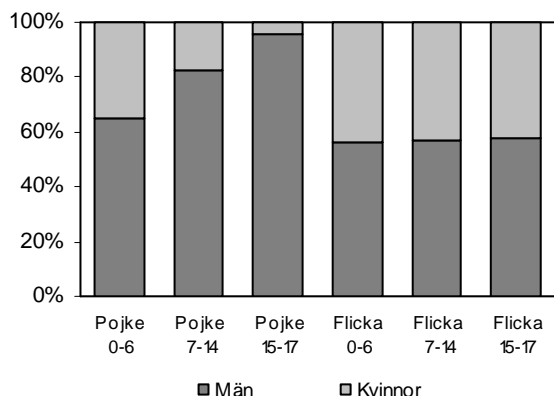
Antalet misstänkta totalt sett är dock inte särskilt många för vissa av dessa brott vilket kan leda till relativt stora årliga förändringar. Exempelvis har andelen misstänkta kvinnor minskat med 5 procentenheter för *egenmäktighet med barn* jämfört med år 2008.

Ålder	Andel misstänkta personer		
	Män	Kvinnor	Totalt
15-20	19	7	26
21-	60	14	74
Totalt	79	21	100

Tabell 4. Andel misstänkta män och kvinnor för samtliga brott, efter ålder samt totalt, år 2009.

Sedan mitten av 2007 är det möjligt att särskilja både ålder och kön när det gäller misshandel mot barn i statistiken. Statistiken visar att det finns skillnader i fördelningen mellan misstänkta kvinnor och män gällande misshandel mot flickor och pojkar mellan 0–17 år. För misshandel mot flickor är fördelningen mer jämn mellan män och kvinnor

medan andelen misstänka män är högre för misshandel mot pojke. Denna skillnad för misshandel mot pojke ökar också med barnets ålder.

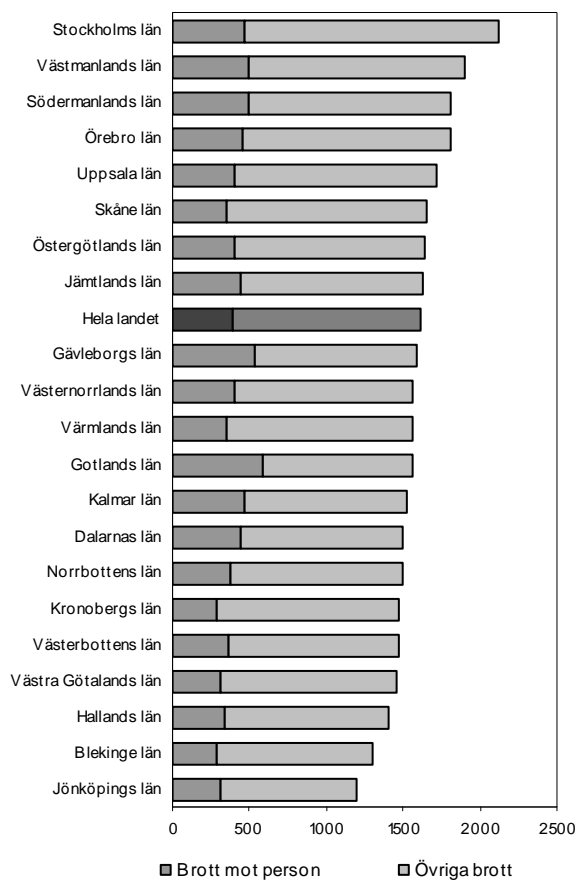

Figur 28. Andel misstänkta personer för misshandel mot barn efter kön och ålder, år 2009.

Regionala variationer

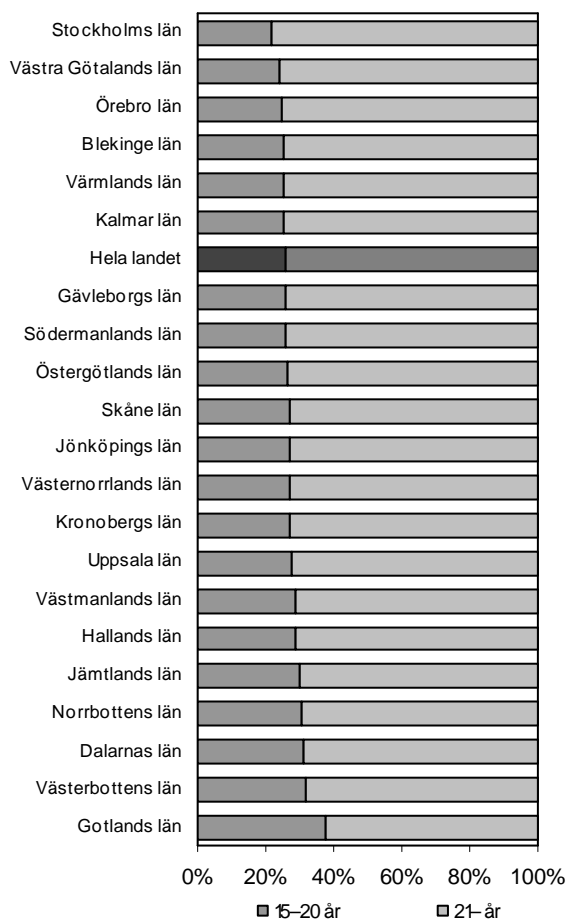
Störst antal misstänkta personer per 100 000 invånare år 2009 hade Stockholms, Västmanlands och Örebro län, mellan cirka 1 800 och 2 100 personer per 100 000 invånare misstänks för brott. Minst antal misstänkta personer per 100 000 invånare hade Jönköpings, Gotlands och Blekinge län. I dessa län var antalet misstänkta per 100 000 invånare mellan 1 200 och 1 300 personer. Andelen misstänkta personer per 100 000 invånare i ett län kan, framför allt om antalet invånare i länet är litet, variera relativt kraftigt från ett år till ett annat. De regionala variationerna kan också förklaras av skillnader i ålders- och brottsstrukturen. Vissa län har också en högre andel brott där man redan vid anmälningstillfället har en utpekad gärningsperson. Det påverkar polisens möjligheter att identifiera de personer som man i ett senare skede bedömer som skäligen misstänkta.

Både trafikbrott och narkotikabrott är så kallade spanings- och ingripandebrott, vilket innebär att de i hög grad påverkas av polisens resurser och insatser. Trafikbrott och narkotikabrott är också exempel på brottskategorier där det betydligt oftare än för andra brott finns en skäligen misstänkt person. Dessa brott inkluderas i övriga brott i figur 3.27 nedan. Där framgår att län med en hög andel övriga brott per 100 000 invånare även har en hög andel misstänkta personer. Trafikbrott och narkotikabrott som ingår i kategorin övriga brott, är vanligare bland misstänkta personer 21 år och äldre, medan brott mot person oftare förekommer bland misstänkta personer 20 år och yngre.

Figur 29. Antal misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden i länen, år 2009.

Ett annat mönster framkommer när man i stället ser till åldersfördelningen av andelen misstänkta personer mellan länen. Stockholm hade lägst andel misstänkta ungdomar 15–20 år av samtliga misstänkta personer (22 procent), vilket är 4 procentenheter under genomsnittet för hela landet. Gotlands län hade den största andelen misstänkta ungdomar (38 procent). Stockholm har haft en mindre andel misstänkta ungdomar än övriga län de senaste tio åren.

Figur 30. Andel misstänkta personer efter ålder och län, år 2009.

Statistikens innehåll

Personer misstänkta för brott

I statistiken över personer misstänkta för brott redovisas de personer som av polis, tull och åklagare efter avslutad utredning bedömts vara skäligen misstänkta för brott under redovisningsåret.

De personer som redovisas i statistiken över misstänkta personer är enkelt uttryckt starkt misstänkta för brott. De har av polis och åklagare ansetts kvarstå som ”skäligen misstänkta” efter genomförd utredning. Ungdomar som inte är straffmyndiga (under 15 år) redovisas dock inte i statistiken över misstänkta personer. Misstänkta redovisas endast en gång per brottstyp och år, även om de misstänks för flera brott av samma typ under året.

Med brottsdeltagande avses en skäligen misstänkt persons deltagande i ett visst brott. Om en person begår ett brott räknas det som ett brottsdeltagande. Om två personer tillsammans begår två brott räknas det som sex brottsdeltagande, det vill säga ett brottsdeltagande per person och tillfälle.

Statistiken över misstänkta personer bör användas då man studerar ålders- och könsfördelning för de *personer som någon gång under året* begått brott av en viss brottstyp. Då man studerar hur stor *andel av en viss brottstyp* som begåtts av en viss åldersgrupp eller ett visst kön bör statistiken över brottsdeltaganden användas.

I statistiken över misstänkta personer redovisas de misstänkta personernas kön och ålder samt vilka och hur många brott de misstänks för. Den misstänktes ålder beräknas utifrån tidpunkten för det första brottet personen misstänkts för under det aktuella statistikåret⁷.

Statistiken över misstänkta personer ger en uppfattning om gärningspersonen. Statistiken över personer misstänkta för brott ger dock endast en del av sanningen då långt ifrån alla personer som begår brott upptäcks och registreras av polisen.

Under detta avsnitt redovisas även en tabell över antalet anhållanden, häkningsframställningar och häktade personer⁸.

Kategorisering och beräkning av brott

Brottsredovisningen omfattar samma brottstyper som de polisanmälda brotten. Kategoriseringen utgår från olika brottskoder (se avsnittet Kategorisering av brott i kapitlet Anmälda brott). Misstänkta personer redovisas endast en gång per brottstyp och år, även om de misstänks för fler brott av samma typ under året (detta brukar uttryckas som ”netto per rad” eftersom varje brottstyp redovisas på en rad⁹ i tabellerna).

⁷ För att beräkna den misstänktes ålder om tidpunkten för brottet inte är känd används det datum då anmälan registrerades.

⁸ Antalet bifallna häkningsframställningar. En person kan förekomma flera gånger under ett kalenderår, om han eller hon häktats vid flera tillfällen under året.

⁹ En person kan vara misstänkt för flera olika brottstyper, vilket innebär att han eller hon kan redovisas på flera olika rader i en tabell. Detta innebär att summan av antalet personer för de olika brottstyperna (raderna) ofta blir större än nettoantalet misstänkta personer för samtliga brott.

Regional fördelning

Statistiken över misstänkta personer redovisas för hela landet och för länen. Länsfördelad statistik över misstänkta personer redovisas efter det län där beslut fattas om den misstänkta personen.

Insamling och bearbetning

Statistiken över *misstänkta personer* baseras på uppgifter från polis, åklagare och tull. Även uppgifter från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket ligger till grund för statistiken. Uppgifter ur brottsanmälan sänds av den lokala polismyndigheten till Rikspolisstyrelsen (RPS). Åklagarnas brottsupplästa beslut registreras i deras ärendehanteringssystem, Cåbra, för direkt leverans till Brå. Tullen registrerar sina brottsupplästa beslut i TUDOR som sedan levereras vidare till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik. Uppgifter om anhållanden, häktningsframställningar och häktade personer samlas in årsvis från Åklagarmyndigheten som också sammanställer statistiken.

Brå publicerar statistik över misstänkta personer årsvis.

Jämförelser över tid

Vid tolkning av utvecklingen måste man ta hänsyn till att antalet gärningspersoner, som upptäcks av polisen, kan ha förändrats över tid. Upptäcktsrisken varierar beroende på brottstyp och på polisens prioriteringar. Den kan även vara olika för olika grupper, till exempel kan den vara större bland unga personer och missbrukare i samband med vissa brottstyper. Svårigheten med att tolka utvecklingen av statistiken är att upptäcktsrisken kan ha förändrats olika mycket för olika grupper under perioden. För en mer detaljerad beskrivning av olika händelser som påverkat statistiken över tid, se avsnittet Jämförelser över tid i sammanfattningen Anmälda brott och i *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (Brå:s rapport 2006:1).

År 2009 gjordes en ändring i Brås statistiksystem. Förändringen gäller en regel som begränsar inläsning av olika beslut som tas på registrerade misstankar. Regeln togs fram mot bakgrund av förhållanden som ej längre gäller och har därför tagits bort. Efter ändringen medges inläsning av samtliga beslut som tagits på registrerade misstankar. Regeln påverkade endast de beslut på misstankar som levereras till Brå via polisen. Eftersom de flesta misstankar levereras från Åklagarmyndighetens system har borttagandet av regeln inte påverkat statistiken över upplästa brott och misstänkta personer mer än marginellt år 2009.

Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatte åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Uppgifter från både det gamla och det nya systemet ligger till grund för statistiken över upplästa brott och misstänkta personer men även till viss del över anmälda brott (de flesta anmälda brott kommer från polisen). Två förbättringar i statistiken för år 2007 har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagarna numera förutom misstankar även hanterar brott där det inte finns en misstakt person. Förbättringarna gäller dels anmälda brott (se kapitlet om Anmälda brott), dels misstänkta personer (se nedan). Denna systemomläggning kan ha påverkat statistiken över anmälda och upplästa brott och misstänkta personer 2007 och därmed

jämförbarheten med tidigare år. Analyser av statistiken tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning förutom för vissa typer av anmälda brott där förbättringar gjorts.

Förbättringar i statistiken över misstänkta personer till följd av systemomläggningen 2007 innebär att brottsredovisningen har förbättrats i de fall där flera personer är misstänkta för delaktighet i en och samma brottsliga händelse, se följande exempel: En död kvinna anträffas och omständigheterna tyder på att hon uppsåtligen dödades av två män. Efter utredning visar det sig att den ene av gärningsmännen uppsåtligen dödat kvinnan och han åtalas därför för mord. Den andra gärningsmannens deltagande visar sig vara inskränkt till medhjälp till grov misshandel, vilket han åtalas för. Från och med år 2007 redovisas de misstänkta personerna efter rubriceringen på respektive misstanke, det vill säga, mord respektive medhjälp till grov misshandel. Tidigare skulle båda de misstänkta ha registrerats som misstänkta för rubriceringen på själva brottet, det vill säga mord. Förändringen innebär en mer korrekt redovisning av det brott personerna misstänks för men har inte gett några större effekter på statistiken. Effekten kan dock vara större för brottskategorier som till antalet är få och där ofta flera personer är misstänkta för en och samma brottsliga händelse.

Fram till slutet av 1999 registrerades beslut som berörde personer som varit skäligen misstänkta för brott på ett blankettset (personblad) av både polis och åklagare. I slutet av 1999 slopades personbladet i samband med systemomläggningen av registren inom rättsväsendet. I och med omläggningar i datasystemen får Brå från och med år 2000 uppgifter om fler misstänkta personer som saknar fullständigt personnummer. Detta försvårar både antalsräkningen och bestämmandet av kön och/eller ålder på de misstänkta. Antalet misstänkta personer kan ha påverkats av detta från och med år 2000. Mer information finns i publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*. År 2008 fanns det totalt 367 misstänkta personer med okänd ålder och 552 personer med okänt kön. Detta redovisas också i tabellerna.

Mars 2010

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå. Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda och uppklarade brott har förts från 1950. Statistik över personer misstänkta för brott har förts från 975. Sedan 1995 har Brå ansvarat för och publicerat den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan gjordes det av Statistiska centralbyrån.